

Становлення Селфі-культури в молодіжному середовищі деструктивним чином впливає на формування Я-концепції особистості, її життєвих цінностей та самоцінності.

Перспективи подальших досліджень полягають в обґрунтуванні та розробці ефективної програми психологічної корекції проявів заздрості особистості в юнацькому віці.

Список використаної літератури:

1. Базилян, К. (2014). Генезис та психологічні механізми виникнення заздрості: теоретичний аналіз. Науковий блог «Національний університет «Острозька академія»». <https://naub.oa.edu.ua/2014/henezys-ta-psyholohichni-mehanizmy-vynyknennya-zazdrosti-teoretychnyj-analiz/>
2. Браун, Дж. (2018). Как соцсети влияют на наше настроение, сон, психическое здоровье и отношения. ВВС. Січень 2018. <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-fut-russian-42694015>
3. Ильин, Е. Л. (2014). Психология зависти, враждебности, тщеславия. Питер, СПб, 208 с.
4. Фромм, Э. Иметь или быть. (2019). Издательство: АСТ, Москва. 320 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ

УДК 159.922.7

Слободянюк Олеся Василівна,
*студентка спеціальності 053 «Психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія непервної освіти»*

Актуальність. Психокорекційний розвиток дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру є надзвичайно актуальною проблемою, оскільки цій категорії дітей потрібні специфічні умови для включення в суспільство, навчання, соціальної взаємодії. Вивчення особливостей психокорекційного розвитку дітей з аутизмом у дошкільному віці зумовлена, перш за все, потребами педагогічної та психологічної практики. Це зумовлено специфікою психокорекційного розвитку таких дітей, зокрема, труднощами у налагодженні ними успішної соціальної взаємодії і стосунків з оточуючими (Н. Андрєєва, Т. Скрипник, І. Шпіцберг, Р. Шрамм та ін.). Особливої уваги потребує вирішення проблеми психокорекційного супроводу дітей з розладами аутичного спектру у дошкільному віці. Саме в цей період, особливо у старшому дошкільному

віці, під час взаємодії дитини з дорослими та однолітками формується спектр ключових вмінь для встановлення, налагодження стосунків дитини з аутизмом із оточуючими.

Великий інтерес до цієї проблеми в останні роки пояснюється зростаючою частотою даного порушення. На жаль, зростання числа аутичних розладів спостерігається у всьому світі. За даними, опублікованими в 2020 році американськими центрами з контролю і профілактиці захворювань, кожна 54 дитина Америки страждає розладом аутичного спектру, в той час як 20 років тому статистика становила 1 випадок на 500 дітей. Приблизно така ж картина спостерігається і в інших країнах (Hodges, Holly, Casey Fealko, & Neelkamal Soares.,2020). В Україні точна статистика щодо дітей з розладами аутичного спектру відсутня, а ті цифри, що наявні, суперечать одна одній. Проблема ускладнюється тим, що точний діагноз встановлюється не раніше 3-4 років, причиною тому є те, що ті форми поведінки які порушені при розладі аутичного спектру, повністю ще не сформовані у 3-4 річних дітей.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та створенні програми корекційного розвитку для роботи з дітьми дошкільного віку з розладами аутичного спектру.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових досліджень, щодо поставленої проблеми, показав що, на сучасному етапі допомоги дітям з розладами аутичного спектру в основному використовуються психологічні та педагогічні методи, спрямовані на розвиток комунікативних, когнітивних, соціальних навичок, корекцію небажаної поведінки та вирішення проблем сенсорної системи. Ефективність психокорекційного впливу залежить від низки чинників, серед яких: ступінь важкості ускладнень у розвитку дитини; період її початку, чіткість поставлених корекційних задач; особливості організації корекційно-розвивального процесу, психологічна допомога повинна здійснюватися досить інтенсивно впродовж тривалого часу. Окрім того, позитивна динаміка розвитку дитини безпосередньо залежить від встановлення ефективної взаємодії з її родиною, розуміння близькими особливостей кожного етапу розвитку дитини, активного й послідовного долучення їх до корекційно-розвивального та навчального процесів.

Для вивчення індивідуальних психологічних особливостей дітей дошкільного віку з розладами аутичного спектру були використані такі методики: опитувальник для батьків, карта спостереження, шкала тестів розумового розвитку А. Біне-Т. Сімона (варіант Л.Термена), нейропсихологічна діагностика в дошкільному віці (Лурія), зорово-

моторний Бендер гештальт-тест, анкета СНАТ, шкала оцінювання проявів дитячого аутизму (CARS) (Островська К. О., Качмарик Х. В., Дробіт Л. Р., 2017).

Навчання та корекція дітей з розладами аутичного спектру в Україні знаходиться на стадії розвитку. У 2018 році Міністерство освіти і науки України закупило основний пакет методик для тестування дітей з особливими освітніми потребами на базі інклюзивно-ресурсних центрів. На основі результатів тестувань фахівці ІРЦ зможуть робити комплексні висновки для написання індивідуальних програм розвитку в школах. До комплектів, які надійшли в кожен ІРЦ, входять 5 методик. Це методики для визначення інтелектуального рівня розвитку дитини, методика WISC-IV або Шкала Векслера для дітей – IV видання та методика Leiter-3, шкала продуктивності Лейтера – 3 видання. Ці методики спрямовані на визначення рівня інтелекту.

Методика Векслера містить вербальні тести, і її віковий діапазон застосування – від 6 до 16 років. Шкала Лейтера містить невербальні інструкції і завдання і не потребує вербальної комунікації з дитиною взагалі. Спочатку її створювали як методику для дітей з порушеннями слуху та мовлення, але вона знайшла широке застосування для дітей з аутизмом. Завдяки невербальному компоненту вона широко застосовується для осіб з абсолютно різними порушеннями. Її віковий діапазон – від 3 до 75+ років, тобто підходить і для дітей, і для дорослих.

Також є дві методики, спрямовані на визначення особливостей розвитку дітей аутистичного спектру – це PEP-3 та CASD. PEP-3 розроблена в межах “TEACCH” (програма для навчання та роботи з дітьми з РАС та іншими розладами) і вузькоспрямована на дітей з розладами аутичного спектру. Зараз є великий запит на оволодіння психодіагностичними інструментами, які можуть підтвердити або спростувати наявність у дитини РАС. Інша методика, спрямована на визначення проявів РАС у дітей, – це CASD, скрінінгова методика. Вона складається із запитань до батьків або спеціалістів, які проводять з дитиною найбільше часу. Остання методика – опитувальник CONNERS-3. Вона потрібна для виявлення РДУГ (розладів дефіциту уваги та гіперактивності). Тест складається з трьох форм: для самої дитини, для батьків (опікунів) і вчителів-педагогів. Віковий діапазон для CONNERS-3 – від 6 до 16 років (Семко О., 2018).

Висновки. Як показує практика передових європейських країн, більшість дітей з розладами аутичного спектру може навчатись у закладах

освіти та вести активне соціальне життя, за умови використання моделі інклюзії та правильної побудови психокорекційної програми розвитку.

Перспективи подальших досліджень. Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є розроблення програм корекційного супроводу дітей з розладами аутичного спектру ,що дасть можливість таким дітям краще соціалізуватися та навчатися разом з однолітками.

Список використаної літератури:

1. (Hodges, Holly, Casey Fealko, & Neelkamal Soares. Autism spectrum disorder: definition, epidemiology, causes, and clinical evaluation. Translational Pediatrics [Online], 9.S1 (2020): S55-S65. Web. 14 Apr. 2020)

2. Островська К., Качмарик Х. Основи діагностики дітей з розладами аутистичного спектра. Навчальний посібник //К.О. Островська, Х.В. Качмарик, Л.Р. Дробіт – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 2017р. – 124 с.

3.Семко О. Нові методики в ІРЦ: як фахівців навчають оцінювати особливі освітні потреби [Електронний ресурс] / О. Семко. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://nus.org.ua/articles/novi-metodyky-v-irts-yak-fahivtsiv-navchayut-otsinyuvaty-osoblyvi-osvitni-potreby/>.

БАТЬКІВСЬКЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДЛІТКА

УДК:159.92.37.04

Смашнюк Ілля Миколайович,
*студент спеціальності 053 «Психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. У нинішньому суспільстві людина мало не щодня стає перед вибором: використовувати можливості, які відкриваються перед нею, свій потенціал для особистісного розвитку чи прагнути до спрощення життя і самовдосконалення лише у межах, заданих зовнішніми обставинами. Здатність особистості виконувати задумане навіть за несприятливих умов, вміння їх використовувати для досягнення власних цілей має суттєве значення як у професійній діяльності, так і у буденному житті. Тому вивчення проблеми особистісного потенціалу людини є досить актуальною на сьогодні.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Умови формування та чинники особистісного потенціалу, що найістотніше